

Dịch Cúm 'Gà' Avian Influenza ('Bird Flu')

Các bác sĩ chuyên môn về bệnh cúm lo ngại là vi khuẩn bệnh cúm gà H5N1 vừa bộc phát ở các loài chim và gia cầm mới đây có thể biến đổi để trở thành một loại vi khuẩn bệnh cúm mới. Nói về mặt qui mô, nó có thể đưa đến hậu quả là một dịch cúm lan tràn trên toàn thế giới. Ở Úc cho đến nay vẫn chưa có trường hợp nào khả nghi hay được xác nhận là bệnh cúm nói trên đã xuất hiện cả

Bệnh cúm 'gà' (avian influenza)

Bệnh cúm gà là một chứng nhiễm trùng ở loài chim. Thông thường vi khuẩn của bệnh này luân chuyển ở các loài muông cầm (chim trời) không gây ra bệnh tật nào hết hoặc chỉ gây bệnh nhẹ. Việc nhiễm trùng ở các loài gia cầm, thí dụ như gà, vịt, có thể gây ra bệnh trầm trọng cho những gà vịt nuôi ở nhà. Có nhiều loại vi khuẩn bệnh cúm gà, nhưng chỉ có một vài loại có thể gây bệnh ở người mà thôi.

Năm 1997, người ta phát hiện lần đầu tiên ở Hương Cảng một loại bệnh cúm gà mới gọi là cúm A H5N1. Loại cúm này tái hiện vào cuối năm 2003 và nhanh chóng lan tràn sang các nước Á Châu tạo ra một trận dịch trầm trọng ở các giống gà vịt nuôi ở nhà. Ở Úc, hiện chưa có bằng cứ nào cho thấy gà, vịt hay chim chóc bị mắc loại cúm vừa kể cả.

Vi khuẩn bệnh cúm gà cũng đã gây bệnh cho nhiều người tiếp xúc gần gũi với gà vịt bị bệnh hoặc phân của chúng. Kể từ 28 tháng Mười Hai năm 2003, có khoảng hơn 110 người ở Thái Lan, Việt Nam, Cam Bốt và Nam Dương được xác nhận là bị bệnh cúm gà. Trong số những người này, có nhiều người đã thiệt mạng.

Hiện tại, những người bị nhiễm vi khuẩn H5N1 dường như không thể truyền bệnh sang người khác. Tiếp xúc với gà, vịt bị bệnh và phân của chúng (hoặc đất cát có dính phân của các loài gia cầm này) có thể đưa đến việc bị nhiễm bệnh. Ăn thịt các loài gia cầm được nấu chín kể cả thịt gà và trứng không đưa đến bệnh tật.

Trên một tầm vóc qui mô, nếu dịch cúm lan tràn khắp thế giới sẽ được gọi là 'trận dịch lớn'. Trận dịch lớn xảy ra khi một loại vi khuẩn mới xuất hiện, và nhiều người hoặc cơ thể ít có sự miễn nhiễm với loại vi khuẩn này, hoặc không có miễn nhiễm (nghĩa là cơ thể không chống lại được bệnh) sẽ dễ mắc bệnh. Trước đây đã từng có những trận dịch lớn xảy ra vào những năm 1918-19, 1957-58 và 1968-69. Trong trận dịch 1918-19 có khoảng từ 20 đến 40 triệu người bị thiệt mạng. Nhiều khoa học gia lo ngại là việc bộc phát của dịch cúm H5N1 vừa rồi ở gà, vịt và chim chóc có thể biến đổi để sinh sản ra một loại vi khuẩn cúm mới dễ truyền từ người này sang người khác, đưa đến hậu quả là một trận dịch lớn.

Triệu chứng

Ở người, các loại bệnh cúm khác nhau có thể đưa đến các triệu chứng khác nhau. Tất cả các loại bệnh cúm đều có thể gây ra các triệu chứng tiêu biểu cho bệnh cúm ở người, thí dụ: sốt, ho, mỏi mệt, bắp thịt đau nhức, sưng cuống họng, thở hồn hèn, xỏ mũi, nhức

đầu. Trong một số trường hợp loại cúm H5N1 đã gây ra bệnh sưng phổi trầm trọng và một thiểu số bị sưng óc (encephalitis) hoặc tiêu chảy. Triệu chứng thông thường nhất ở những người bị cúm loại H7 là chứng viêm kết mạc (sưng màng mắt). Thông thường triệu chứng xuất hiện trong vòng từ hai đến bốn ngày sau khi người bệnh bị nhiễm khuẩn.

Những ai dễ bị bệnh?

Phần lớn mọi người khó mắc được bệnh này. Những người dễ bị chứng cúm H5N1 là những người tiếp xúc, gần gũi với các gia cầm bị bệnh hoặc phân của chúng khi họ sinh sống hay đi lại trong những vùng vi khuẩn đang xuất hiện, hoặc (ít khi xảy ra) là những người gần gũi với một người trong cơ thể mang vi khuẩn cúm ở người và sống trong những khu vực đang có bệnh cúm.

Vấn đề phòng bệnh

Hiện chưa có thuốc chủng ngừa cho người cho loại cúm mới này. Những loại thuốc chủng ngừa hiện có không bảo vệ được con người chống lại các chứng cúm kể cả bệnh cúm gà H5N1. Các khoa học gia trên toàn thế giới hiện nay đang nỗ lực nghiên cứu để tìm ra loại thuốc chủng thích hợp với bệnh cúm này.

Việc chẩn bệnh

Người ta có thể dùng mẫu máu, đờm hay chất nhầy lấy ở mũi hay cuống họng ra để thử xem trong cơ thể có vi khuẩn bệnh cúm gà hay không. Thử nghiệm các mẫu máu hay đờm được thực hiện trong một phòng thí nghiệm được trang bị đặc biệt.

Chữa trị

Các loại thuốc đặc biệt trừ cúm có lẽ có công hiệu để chống lại các chứng cúm ở người đang được dùng để trị cúm do vi khuẩn H5N1 gây ra.

Cơ quan y tế công cộng đối phó với bệnh cúm gà như thế nào?

Việc bộc phát của nhiều loại cúm khác nhau đã từng xảy ra ở Úc trước đây. Tuy nhiên, cho đến nay vẫn chưa có báo cáo về trường hợp gà, vịt hay chim chóc ở Úc bị bệnh cúm gà (avian flu), và chưa có báo cáo nào cho thấy có người Úc bị nhiễm vi khuẩn cúm H5N1 cả. Úc không nhập cảng các loài gia cầm còn sống hoặc thịt gà vịt chưa nấu chín từ Á Châu và giới chức có thẩm quyền của Úc theo dõi chặt chẽ việc nhập cảng bất hợp pháp các loại gà vịt hay chim chóc còn sống hoặc thịt gà vịt chưa được nấu chín ở biên giới Úc.

Nếu có trường hợp khả nghi xảy ra cho bất cứ ai ở tiểu bang NSW, Bộ Y Tế NSW sẽ cùng phối hợp với bệnh nhân, bác sĩ có trách nhiệm điều trị và phòng thí nghiệm để xác nhận việc chẩn đoán. Những bệnh nhân tình nghi bị bệnh cúm gà sẽ được tách biệt khỏi người khác để tránh lây truyền thêm. Những người tiếp xúc gần gũi với người tình nghi bị cúm gà và có lẽ đã bị nhiễm khuẩn, sẽ được cung cấp những chi tiết cần biết về nguy cơ bị nhiễm khuẩn. Nếu những người này cũng có các triệu chứng bị cúm, họ cũng sẽ được tách riêng và cho thử nghiệm để xem có bị bệnh cúm gà hay không.

Việc hướng dẫn về du lịch ra ngoại quốc

Dân chúng Úc du lịch đến các nước đang có dịch cúm gà có thể giảm thiểu trường hợp bị nhiễm bệnh bằng cách tránh đi thăm các trại nuôi gà, vịt và đến chợ bán gà vịt còn sống. Họ cũng nên cẩn thận khi đụng chạm, sờ mó đến thịt gà, vịt hoặc trứng chưa nấu chín. Nên rửa tay thật sạch sau khi sờ tay vào những thứ này và cần bảo đảm là nấu những thứ này thật kỹ trước khi ăn.

Muốn biết thêm chi tiết

Xin liên lạc với đường dây hướng dẫn của Bộ Y Tế và Đặc Trách Về Người Lớn Tuổi Liên Bang (Australian Government Department of Health and Ageing) ở số **1800 004 599**.

Những địa chỉ liên hệ

Tài liệu về bệnh cúm Bộ Y Tế NSW (NSW Health influenza factsheet)

<http://www0.health.nsw.gov.au/factsheets/infectious/influenza.html>

Bộ Y Tế và Đặc Trách Về Người Lớn Tuổi Liên Bang (Australian Government Department of Health and Ageing) - Bệnh Cúm Gà (avian influenza)

http://www.health.gov.au/internet/main/publishing.nsf/Content/health-avian_influenza-index.htm

Tổ Chức Y Tế Thế Giới (World Health Organization)

http://www.who.int/influenza/human_animal_interface/en/

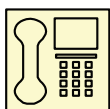
Cơ Quan Hướng Dẫn Du Lịch - Bộ Ngoại Giao và Ngoại Thương Úc (Australian Government Department of Foreign Affairs and Trade)

<http://www.smarttraveller.gov.au/>

Trung Tâm Kiểm Soát và Ngăn Ngừa Bệnh Dịch Hoa Kỳ (U.S. Centers for Disease Control and Prevention)

<http://www.cdc.gov/flu/avian/index.htm>

Muốn biết thêm thông tin - Ban Y Tế Công Cộng Tiểu Bang NSW

1300 066 055

www.health.nsw.gov.au

*Nếu không thạo Anh Ngữ, quý vị nên gọi điện thoại cho Ban Thông Dịch Qua Điện Thoại (TIS), ở số **131 450** trước, để nhờ họ liên lạc giúp mình.*

Địa chỉ và số điện thoại tại các nơi nêu trên hoàn toàn chính xác trong lúc bài này được viết. Tuy nhiên vì các chi tiết này thường thay đổi, muốn cho chắc chắn xin quý vị xem lại trong niên giám điện thoại

Muốn có tài liệu liên quan đến các vấn đề y học thường thức bằng Việt Ngữ, quý vị có thể liên lạc với Ban Giáo Dục Y Tế & Truyền Thông Đa Văn Hóa NSW (Multicultural Communication NSW) trên hệ thống liên mạng, theo địa chỉ sau đây: <http://www.mhcs.health.nsw.gov.au>